

**EL LLIBRE
DE LA SETMANA**

PERFIL

**ORIOI
PONSATÍ-MURLÀ
HA GUANYAT
L'ÚLTIMA EDICIÓ
DEL PREMI JUST
M. CASERO DE
NOVEL·LA CURTA
AMB EL SEU
DEBUT. ENSENYA
FILOSOFIA ANTIGA
A LA UNIVERSITAT
DE GIRONA I
DIRIGEIX
EDICIONS DE LA
ELA GEMINADA**

SIMONA
ŠKRABEC

Què es pot fer amb un vers com aquest? Escriure un drama com *Plou a Barcelona* de Pau Miró (estrenat el 2004) que ens confronta amb una ciutat mediterrània –alegre i divertida– castigada per una mullena enervant. Amb un títol com aquest, l'ambient inevitablement es tindrà d'acents greus.

Què passa, però, si l'autor oblidava el detall meteorològic i ens convidava a entrar en un univers capaç de representar *Totes les estacions de França*? El títol avisa que el to feixuc ha quedat rebaixat i que la tristot s'ha dissipat. Els relats de Ponsatí-Murlà, entrelaçats frenèticament, no busquen la rialla fàcil, feta d'embolics i de casualitats. La trama està construïda amb l'ambició que la comèdia com a gènere permet: castigat *ridendo mores*, de-

El llibre d'Oriol Ponsatí-Murlà arrenca amb un vers de Josep Carner: "Plou a totes les estacions de França".

ien els antics. Tot rient, ens adonem dels vicis incrustats i veiem la banalitat omnipresent per assumir, finalment, que l'ordre establert no deu ser tan ferm com tendim a creure. Aquell que fa riure desperta d'entrada un sentiment agradable de superioritat, però alhora no podem evitar la identificació amb el pobre que és objecte de befa. La consciència que els rols sempre són bescanviables és inevitable. És per això que la comèdia ens recorda que tots, ben bé tots, som mortals.

Una maleta plena de lingots d'or
Ponsatí-Murlà ha aconseguit aplicar aquesta tradició potent a la seva "no novel·la". És una estratègia de camuflatge perquè ningú no s'adoni que està tan increïblement a prop d'un altre gènere. No som al teatre, sinó davant d'un relat que trepitja el camí marcat per *El capot* de Nikolai Vassílievitx Gógol. El filó de la comèdia segueix també en la narrativa la regla bàsica –descrita per Henri Bergson– d'un únic objecte que uneix l'acció. La maleta amb els lingots d'or,

TOTESLES
ESTACIONES
DE FRANÇA
ORIOI
PONSATÍ-MURLÀ
EMPÚRIES
124PÀG./16€

abandonada una vegada i una altra en circumstàncies diverses, s'escapa de les mans tan bon punt algú creu en la seva possessió. El'or roda així a través de l'obra, originant incidents cada cop més complicats, més importants, més imprevistos.

Els protagonistes són simplement viatgers casuals en un tren dels suburbis. Són personatges que representen un destí generalitzable, un ofici, un estil de vida, una manera de ser. Un industrial jueu colpit pel nazisme, un lladre pintoresc, un científic sense escrúpols, un matrimoni que regenta una parada del mercat i un pianista obsessiu, què poden tenir en comú? Tots són solitaris i incapaçs de comunicar-se. Han convertit el desig extrem d'aïllament en una necessitat vital, en una condició de supervivència. Tots aquests usuaris de tren no volen compartir res amb ningú. És millor fins i tot renunciar al tresor dels lingots d'or que comprometre la condició de fugitiu, de foraster, d'algú que no es deixa sotmetre a cap regla.

La comèdia és l'art de desemascarar. *Totes les estacions de França* manté el pols del principi a la fi, excepte en el capítol central, en què l'autor de sobte perd tot distanciament. En una escena amb l'estimada en un hotel de París confessa les seves intencions: fer un llibre incoherent, embullat, contradictori. Aquestes instruccions d'ús tan explícites desfan, malauradament, la façana de la ironia. Es produeix un grinyol que bé podria ser llegit com una sobtada irrupció de tendresa, fins i tot d'ingenuïtat, per la irreprimible necessitat de ser honest. O bé podem llegir l'elucubració sobre els propòsits de la pròpia escriptura com el signe que el còmic, tanmateix, no és del tot capaç de riure's d'ell mateix. ♦♦

**ELS
PERSONATGES DE
PONSATÍ-MURLÀ HAN
CONVERTIT
EL DESIG
D'EXTREM
AÏLLAMENT
EN UNA
NECESSITAT
VITAL, EN
UNA
CONDICIÓ
DE SUPERVI-
VÈNCIA**

GETTY

EL SECRET DE...

Andreu Martín

Andreu Martín és potser el més prolífic dels nostres escriptors de novel·la negra. Va presentar durant la BCNegra *Les escopinades dels escarabats* (Bromera), premi de novel·la Ciutat d'Alzira. Assassinats al sector de les finances i corrupció en temps de crisi. Martín va presentar el llibre en una sala lateral de la Virreina, amb periodistes i algun turista despistat. Va citar Chesterton: "Una novel·la sense morts és una novel·la sense vida". Aquesta màxima la compleix amb escreix, i la seva declaració d'intencions és que els capítols amb assas-

sinats de la novel·la porten per títol l'onomatopeia *Xac*.

Martín va confessar que creia que el títol era una frase feta popular, perquè la repeteix un amic seu, però va descobrir que no és així, perquè cap dels assistents l'havia sentida abans. El secret arriba arran de la demostració d'orgull que diu sentir Martín perquè el disseny de la coberta del llibre recorda el disseny de *La Cua de Palla*, la mítica col·lecció d'Edicions 62. Martín destaca que ell n'era un fanàtic, però Pedrolo, l'editor, l'hi va posar difícil per publicar en aquest segell.

Quan acaba la presentació, Martín em fa cinc cèntims del que va passar amb Pedrolo: a finals dels 70, Martín va fer el possible per publicar la seva primera novel·la, *Muts i a la gàbia*, a la col·lecció. Martín va portar el manuscrit a la casa de Pedrolo, al carrer Calvet. Ho va fer sense avisar, aconseguint l'adreça de la guia telefònica. Martín admet que l'actitud de Pedrolo el va "desmoralitzar". Pedrolo li va deixar clar que no tenia el nivell de català adient per publicar a *La Cua de Palla*. L'autor no havia estudiat l'idioma: precisament l'aprenia llegint els llibres de la col·lecció.

CRISTIAN
SEGURA

**SEGONS
PEDROLO,
MARTÍN NO
SABIA
PROU
CATALÀ
PER
PUBLICAR A
'LA CUA DE
PALLA'**

La història no acaba aquí. Martín era aleshores guionista de la revista còmica *Muchas Gracias*. La seva era a tocar de *Por Favor*, en què col·laboraven primeres espases de la literatura de Barcelona. Després del fracàs amb Pedrolo, un company de revista va avisar Martín que uns escriptors del *Por Favor* el volien conèixer. I va ser així un dia l'esperaven Vázquez Montalbán, Marsé i el Perich. D'aquella trobada va aconseguir la publicació del llibre, però en castellà: *Aprende y calla* (Sedmay). ♦♦